

**НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ**

**НАСТАНОВА ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ  
ПРЯМИХ ВИТРАТ  
У ВАРТОСТІ БУДІВНИЦТВА**

**ДСТУ-Н Б Д.1.1-2:2013**

**Київ  
МІНРЕГІОН УКРАЇНИ  
2013**

## ПЕРЕДМОВА

|                                       |                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>1 РОЗРОБЛЕНО:</b>                  | Науково-виробнича фірма «Інпроект»,<br>ТК 311 «Ціноутворення та кошторисне<br>нормування у будівництві»,<br>ПК 1 «Ціноутворення у будівництві»                                                             |
| <b>РОЗРОБНИКИ:</b>                    | О. Юровський (науковий керівник),<br>В. Лясковський, С. Лясковський                                                                                                                                        |
| <b>ЗА УЧАСТЮ:</b>                     | Міністерство регіонального розвитку,<br>будівництва та житлово-комунального<br>господарства України<br>Д. Ісаєнко, канд. наук з державного<br>управління,<br>А. Беркута, к.е.н., П. Губень, І. Пономаренко |
| <b>2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ:</b> | наказ Міністерства регіонального розвитку,<br>будівництва та житлово-комунального<br>господарства України від 27.08.2013 № 405,<br>чинний з 2014-01-01                                                     |
| <b>3 НА ЗАМІНУ:</b>                   | ДБН Д. 1.1-1-2000 «Правила визначення<br>вартості будівництва» в частині визначення<br>прямих витрат, пункти 3.1.9-3.1.10.13,<br>3.2.5-3.2.7.8, 3.3.4, додатки 1, 15, 16                                   |

Право власності на цей документ належить державі.  
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково  
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.  
Стосовно врегулювання права власності треба звертатися до Мінрегіону України

Мінрегіон України, 2013

## ЗМІСТ

|                                                                                                                                                                      |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Сфера застосування .....                                                                                                                                             | 1  |
| Нормативні посилання .....                                                                                                                                           | 2  |
| Терміни та визначення понять .....                                                                                                                                   | 2  |
| Загальні положення .....                                                                                                                                             | 2  |
| Визначення прямих витрат при складанні інвесторської кошторисної документації .....                                                                                  | 6  |
| Визначення прямих витрат при складанні ціни пропозиції учасника конкурсних торгів, договірної ціни, при проведенні взаєморозрахунків за обсяги виконаних робіт ..... | 8  |
| ДОДАТОК А Міжрозрядні коефіцієнти по розрядах робіт у будівництві .....                                                                                              | 16 |
| ДОДАТОК Б Коефіцієнти до вартості людино-години залежно від тривалості робочого тижня та умов виконання будівельних робіт.....                                       | 17 |
| ДОДАТОК В Середні відстані перевезень будівельних матеріалів, виробів і конструкцій .....                                                                            | 19 |
| ДОДАТОК Г Усереднені показники трудомісткості при перевезенні 1 тонни ґрунту та будівельного сміття автомобілями-самоскидами.....                                    | 20 |

## **НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ**

### **НАСТАНОВА ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРЯМИХ ВИТРАТ У ВАРТОСТІ БУДІВНИЦТВА**

#### **РУКОВОДСТВО ПО ОПРЕДЕЛЕНИЮ ПРЯМЫХ ЗАТРАТ В СТОИМОСТИ СТРОИТЕЛЬСТВА**

#### **GUIDANCE ON THE DETERMINATION OF DIRECT EXPENDITURE IN THE COST OF BUILDING**

**Чинний від 2014-01-01**

### **1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ**

**1.1** Цей стандарт установлює основні положення з визначення прямих витрат у вартості нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту та технічного переоснащення будинків, будівель і споруд будь-якого призначення, їх комплексів, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури, а також реставрації пам'яток архітектури та містобудування (далі - будівництво). Стандарт розроблено в розвиток ДСТУ Б Д.1.1-1:2013 «Правила визначення вартості будівництва».

**1.2** Цей стандарт призначено для визначення прямих витрат у вартості будівництва об'єктів, що споруджуються за рахунок бюджетних коштів, коштів державних і комунальних підприємств, установ та організацій, а також кредитів, наданих під державні гарантії.

## **2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ**

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДБН А.2.2-3-2012 Склад та зміст проектної документації на будівництво

ДСТУ Б Д. 1.1-1:2013 Правила визначення вартості будівництва

ДСТУ-Н Б Д. 1.1-3:2013 Настанова щодо визначення загальновиробничих і адміністративних витрат та прибутку у вартості будівництва

ДСТУ-Н Б Д. 1.1 -4:2013 Настанова щодо визначення вартості експлуатації будівельних машин та механізмів у вартості будівництва

ДСТУ-Н Б Д. 1.1-9:2013 Настанова щодо визначення вартості та трудомісткості робіт з перевезення будівельних вантажів власним автомобільним транспортом будівельних організацій при складанні договірної ціни та проведенні взаєморозрахунків за об'єми виконаних робіт

ДСТУ Б Д.2.7-1.2012 Ресурсні кошторисні норми експлуатації будівельних машин та механізмів

## **3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ**

У цьому стандарті вжито терміни, установлені в ДБН А.2.2-3 та ДСТУ БД.1.1-1.

## **4 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

**4.1** Прямі витрати враховують у своєму складі заробітну плату (основну та додаткову)\* робітників, вартість експлуатації будівельних машин та механізмів, вартість матеріалів, виробів, конструкцій.

### **4.2 Заробітна плата**

**4.2.1** Розрахунок заробітної плати провадиться на підставі нормативно-розрахункових трудовитрат і вартості людино-години відповідного середнього нормативного розряду робіт, які виконуються ланкою робітників-будівельників, монтажників, та середнього нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів.

\* Основна і додаткова заробітна плата далі іменуються «заробітна плата».

**4.2.1.1** Розрахунок вартості людино-години відповідного середнього нормативного розряду робіт, які виконуються ланкою робітників-будівельників, монтажників, та середнього нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, провадиться із застосуванням міжрозрядних коефіцієнтів, які наведено у додатку А.

**4.2.1.2** Нормальна тривалість робочого часу робітників, зайнятих на будівництві в звичайних умовах труда, складає 40 годин на тиждень.

При визначенні вартості будівельних робіт на об'єктах з шкідливими умовами труда, де робітники переведені на скорочений робочий день, вартість людино-години робітників-будівельників, монтажників і робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів слід приймати з урахуванням коефіцієнту, розрахованого за формулою Б.1 додатку Б.

**4.2.1.3** При розрахунку заробітної плати на будівництві тунелів та метрополітенів; великих мостів та мостових переходів з мостобудівними об'єктами у їх складі (мости, естакади, шляхопроводи, автотранспортні розв'язки в різних рівнях), а також віадуків, вартість людино-години відповідного розряду обчислюється з застосуванням коефіцієнтів, наведених у додатку Б.

### **4.3 Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів**

**4.3.1** Кошторисна вартість експлуатації будівельних машин та механізмів в прямих витратах визначається виходячи з нормативного часу їх роботи, необхідного для виконання встановленого обсягу будівельних робіт, та вартості експлуатації будівельних машин та механізмів за одиницю часу їх застосування (машино-година) в поточних цінах.

У вартості експлуатації будівельних машин та механізмів, у тому числі, зазначається заробітна плата робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів.

**4.3.1.1** Вартість машино-години в поточних цінах розраховується на підставі нормативних трудових і матеріальних ресурсів та поточних цін на них з додаванням амортизаційних відрахувань на повне відновлення будівельних машин і механізмів, вартості матеріальних ресурсів на заміну частин, що швидко спрацьовуються, ремонт і технічне обслуговування, перебазування, а також податки, збори та обов'язкові платежі, установлені законодавством, що враховуються у вартості машино-години.

**4.3.1.2** Час використання робітниками-будівельниками та монтажниками механізованого виробничого знаряддя (перфоратори електромагнітні, пили дискові електричні, бензопили, вібратори поверхневі та глибинні, трамбівки пневматичні тощо) включено до норм трудовитрат робітників-будівельників та монтажників і виокремлено в ресурсних елементних кошторисних нормах для розрахунку вартості енергоносіїв, мастильних матеріалів та гідравлічної рідини, яка враховується у складі прямих витрат на матеріальні ресурси.

**4.3.1.2.1** Амортизаційні відрахування, витрати на ремонт та переміщення механізованого виробничого знаряддя враховуються у складі загальновиробничих витрат.

#### **4.4. Вартість матеріалів, виробів і конструкцій**

**4.4.1** Кошторисна вартість будівельних матеріалів, виробів та конструкцій у прямих витратах визначається на підставі нормативної потреби в них, розрахованої виходячи з обсягів робіт, передбачених проектною документацією, та відповідних поточних цін.

**4.4.2** Поточні ціни на матеріальні ресурси для будівництва визначаються франко-приоб'єктний склад будівельного майданчика і на встановлену одиницю виміру враховують такі елементи вартості:

- відпускну ціну;
- вартість тари, упаковки і реквізиту;
- вартість вантажних робіт;
- вартість транспортування;
- заготівельно-складські витрати.

**4.4.2.1** Як приоб'єктний склад при визначенні вартості будівництва приймається передбачене проектом організації будівництва:

- для матеріалів зберігання просто неба - майданчик, що використовується для їх розміщення на території об'єкта будівництва;
- для інших матеріалів - місце складування (склад) їх для даного об'єкта будівництва.

**4.4.2.2** Вивантаження на приоб'єктному складі та внутрішньобудівельне транспортування (як горизонтальне, так і вертикальне) будівельних матеріалів, виробів, конструкцій від приоб'єктного складу до місця встановлення, монтажу чи використання в діло враховано ресурсними елементними кошторисними нормами за винятком випадків, застережених у технічних частинах збірників ресурсних елементних кошторисних норм.

**4.4.2.3** Якщо відпускні ціни на матеріальні ресурси не враховують їх доставки на приоб'єктний склад будови, в локальних кошторисах при визначенні вартості матеріалів, виробів і конструкцій додатково враховуються витрати на їх перевезення. Зазначені витрати враховують в одиничній вартості матеріального ресурсу.

**4.4.2.4** У складі кошторисної вартості матеріальних ресурсів враховуються заготівельно-складські витрати, призначені для покриття витрат будівельних організацій на утримання апарату заготівельних служб (відділи постачання, підрозділи виробничо-технологічної комплектації будівельних організацій тощо) та матеріальних базових складів, а також витрат, пов'язаних з втратами, які важко усуваються, і псуванням матеріалів при їх транспортуванні та зберіганні на складах.

**4.4.3** При розрахунку загальновиробничих та адміністративних витрат, якщо підрядник планує здійснювати перевезення будівельних вантажів власними транспортом та виконання будівельних робіт з використанням власної будівельної техніки, нормативно-розрахункова трудомісткість робіт, що передбачаються в прямих витратах, обчислюється з урахуванням таких робіт.

## **5 ВИЗНАЧЕННЯ ПРЯМИХ ВИТРАТ ПРИ СКЛАДАННІ ІНВЕСТИТОРСЬКОЇ КОШТОРИСНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ**

**5.1** Прямі витрати визначаються в локальних кошторисах шляхом множення визначеної за ресурсними елементними кошторисними нормами кількості трудових і матеріально-технічних ресурсів, необхідних для виконання об'ємів робіт, обчислених за проектною документацією або дефектним актом, на відповідні поточні ціни цих ресурсів.

**5.2** Поточні ціни на трудові та матеріально-технічні ресурси в інвесторській кошторисній документації приймаються за даними замовника або, за його дорученням, з інших джерел.

### **5.3 Заробітна плата**

**5.3.1** Кошторисна заробітна плата, що наводиться в прямих витратах у локальних кошторисах, вираховується окремо для робітників-будівельників і монтажників, робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, та робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспортних засобів при перевезенні ґрунту і будівельного сміття.

Витрати труда робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні автотранспортних засобів при перевезенні ґрунту і будівельного сміття, приймаються за додатком Г.

**5.3.1.1** Розрахунок кошторисної заробітної плати виконується на підставі нормативно-розрахункових трудовитрат і вартості людино-години, яка відповідає середньому нормативному розряду робіт для ланки робітників-будівельників, монтажників та середньому нормативному розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів.

**5.3.1.2** Вартість людино-години робітників по об'єктах будівництва, що споруджуються за рахунок державних коштів, обчислюється з урахуванням рекомендацій центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

## **5.4 Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів**

**5.4.1** Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у прямих витратах визначається виходячи з нормативного часу їх роботи, необхідного для виконання встановленого проектною документацією обсягу будівельних робіт, та вартості експлуатації будівельних машин та механізмів за одиницю часу їх застосування (машино-година) в поточних цінах.

У вартості експлуатації будівельних машин та механізмів у тому числі зазначається заробітна плата робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів.

**5.4.2** По об'єктах будівництва, що споруджуються за рахунок державних коштів, вартість машино-години обчислюється з урахуванням показників, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

## **5.5 Вартість матеріалів, виробів і конструкцій**

**5.5** Поточні ціни на матеріальні ресурси приймаються за даними замовника за обґрунтованою (як правило, найменшою при всіх рівних характеристиках) ціною матеріальних ресурсів на підставі проведеного аналізу поточних цін на ринку будівельних матеріалів, виробів та конструкцій у регіоні.

**5.5.1** Витрати на доставку матеріальних ресурсів обчислюються або калькуляційним методом, або за усередненими показниками вартості транспортних витрат на 1 т відповідного будівельного вантажу за середньою відстанню перевезень в населеному пункті.

Середні відстані перевезень наведено у додатку В.

**5.5.2** Заготівельно-складські витрати розраховуються за відсотком до кошторисної вартості матеріалів франко-приоб'єктний склад і є лімітом коштів на відшкодування цих витрат підряднику:

- для будівельних матеріалів, в тому числі арматури стрижневої і дротяної, закладних та накладних деталей, санітарно-технічних і електро-технічних матеріалів, виробів та конструкцій (крім металевих конструкцій) - 2 відсотки від суми відпускної ціни та транспортних витрат;

- для металевих конструкцій, металевих виробів (металеві труби, двотавр, швелер, кутик, лист, полоса) - 0,75 відсотка від суми відпускної ціни та транспортних витрат.

Маса заготівельно-складських витрат, визначена за наведеними показниками, у середньому забезпечує покриття зазначених витрат.

## **6 ВИЗНАЧЕННЯ ПРЯМИХ ВИТРАТ ПРИ СКЛАДАННІ ЦІНИ ПРОПОЗИЦІЇ УЧАСНИКА КОНКУРСНИХ ТОРГІВ, ДОГОВІРНОЇ ЦІНИ, ПРИ ПРОВЕДЕННІ РОЗРАХУНКІВ ЗА ОБСЯГИ ВИКОНАНИХ РОБІТ**

### **6.1 Заробітна плата**

**6.1.1** Заробітна плата в складі прямих витрат розраховується підрядником на підставі нормативних трудовитрат на певний обсяг робіт і вартості людино-години середнього нормативного розряду цих робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників та середнього нормативного розряду ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів.

**6.1.1.1** Середній нормативний розряд по видах робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників приймається за ресурсними елементними кошторисними нормами, а для ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, - за ресурсними кошторисними нормами експлуатації будівельних машин та механізмів.

**6.1.1.2** Вартість людино-години, яка відповідає середньому нормативному розрядові робіт або за видами робіт, або по об'єкту будівництва в цілому, визначається виходячи з середньомісячної заробітної плати на одного працівника в режимі повної зайнятості, яку підрядник планує отримувати на об'єкті замовлення, з урахуванням показника середньомісячної норми тривалості робочого часу, встановленого центральним

органом виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення, і розраховується за формулою (1):

$$B_{\text{люд.год}} = \frac{ЗП_{\text{п}}}{П_{\text{СНТРЧ}}} , \quad (1)$$

де  $B_{\text{люд.год}}$  - вартість людино-години, яка відповідає середньому

нормативному розрядові робіт, грн.;

$ЗП_{\text{п}}$  - середньомісячна заробітна плата на одного працівника в режимі повної зайнятості, яку підрядник планує отримувати на об'єкті будівництва, грн.;

$П_{\text{СНТРЧ}}$  - показник середньомісячної норми тривалості робочого часу, встановлений центральним органом

виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення, люд.год.

Визначена таким чином вартість людино-години відповідає певному середньому нормативному розрядові робіт. Для визначення вартості людино-години, яка відповідає будь-якому іншому розряду робіт, що передбачені проектною документацією, до цієї вартості застосовуються міжрозрядні коефіцієнти, наведені у додатку А.

**6.1.1.3** По об'єктах будівництва, спорудження яких здійснюється із залученням державних коштів, вартість людино-години відповідного розряду робітників-будівельників, монтажників і робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів, визначається з урахуванням показників, рекомендованих центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

**6.1.1.4** Середньомісячна заробітна плата одного працівника, яку підрядник планує отримувати на об'єкті замовлення, визначається з урахуванням рівня цін споживчих товарів та послуг, що надаються населенню, та показника, рекомендованого центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури.

**6.1.2** Заробітна плата в складі прямих витрат при взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт визначається на підставі нормативних трудовитрат, фізичних обсягів виконаних робіт та вартості людино-години, що відповідає середньому нормативному розрядові цих робіт для ланки робітників-будівельників і монтажників, робітників, зайнятих на керуванні і обслуговуванні будівельних машин та механізмів, розрахованої та погодженої в договірній ціні.

**6.1.3** Уточнення рівня середньомісячної заробітної плати здійснюється на умовах, передбачених договором.

## **6.2 Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів**

**6.2.1** Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у складі прямих витрат підрядник визначає виходячи з нормативного часу роботи машин, необхідного для виконання обсягу робіт, що пропонується, та вартості експлуатації машин за одиницю часу їх застосування (машино-година) в поточних цінах.

У вартості експлуатації будівельних машин та механізмів, у тому числі, зазначається заробітна плата робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів.

**6.2.1.1** Нормативний час роботи будівельних машин та механізмів визначається на підставі ресурсних елементних кошторисних норм та обсягів робіт, які пропонуються до виконання.

**6.2.1.2** Вартість машино-години власної будівельної техніки підрядника визначається на підставі ресурсних нормативних показників експлуатації будівельних машин та механізмів, і відповідних поточних цін на них з додаванням амортизаційних відрахувань; витрат на заміну частин, що швидко спрацьовуються; вартості матеріальних ресурсів на ремонт і технічне обслуговування та перебазування машин; інших витрат, пов'язаних з експлуатацією і утриманням будівельних машин та механізмів, що враховуються в складі прямих витрат, а саме: амортизація будівель і споруд діляниць механізації та витрати на їх утримання і експлуатацію; податків, зборів та обов'язкових платежів, установлених законодавством, що враховуються у вартості машино-години власної будівельної техніки підрядника (податок на землю, що її зайнято ділянкою механізації, збір за спеціальне використання води, плата за проведення періодичних оглядів вантажопідйомних механізмів в органах виконавчої влади, що забезпечують реалізацію державної політики з промислової безпеки, охорони праці, державного гірничого нагляду, охорони надр та державного регулювання у сфері безпечного поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення тощо).

Зазначені витрати розраховуються із застосуванням ДСТУ-Н Б Д. 1.1 -4.

Загальновиробничі та адміністративні витрати, а також прибуток враховуються в ціні пропозиції в цілому по об'єкту будівництва і обчислюються з урахуванням трудовитрат робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні власних машин та механізмів будівельної організації.

**6.2.1.3** Вартість машино-години будівельної техніки, що орендується, приймається за ціною, що склалася в регіоні, яка визначена на підставі аналізу ринку послуг з оренди будівельних машин та механізмів в регіоні та наближених до нього територіях.

У цьому випадку при обчисленні загальновиробничих та адміністративних витрат, а також прибутку в цілому по будові трудовитрати робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні цієї будівельної техніки, не враховуються.

**6.2.1.4** Заробітна плата в складі ціни машино-години розраховується на підставі нормативних трудовитрат ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, що визначаються як сума нормативних трудовитрат машиністів та робітників, зайнятих на ремонті, технічному обслуговуванні і перебазуванні будівельних машин та механізмів, і вартості людино-години відповідного середнього розряду ланки.

Середній нормативний розряд для ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин та механізмів, визначається за ресурсними кошторисними нормами експлуатації будівельних машин та механізмів.

Вартість людино-години, яка відповідає середньому нормативному розряду ланки, визначається з урахуванням положень 6.1.1; 6.1.1.1 - 6.1.1.3.

**6.2.1.5** При розрахунках вартості експлуатації будівельних машин та механізмів, якщо внаслідок об'єктивних причин (ускладнені умови виконання робіт через обмеженість території будівельного майданчика, неможливість розміщення підйомних механізмів тощо) будівельні (ремонтно-будівельні) роботи планується виконувати без застосування машин та механізмів як для внутрішньобудівельного транспортування матеріальних ресурсів (горизонтального і вертикального), так і для виконання робіт, або із застосуванням наявних у підрядній організації не передбачених нормами машин та механізмів, вартість таких робіт визначається з урахуванням змінених умов виконання робіт з відповідними технічними (у проекті виконання робіт) та економічними обґрунтуваннями.

В економічному обґрунтуванні провадиться співставлення вартості експлуатації машин і механізмів, передбачених ресурсними елементними кошторисними нормами для внутрішньобудівельного транспортування матеріальних ресурсів і механізації технологічних процесів, розрахованої на підставі нормативного часу роботи та вартості машино-години цих машин,

що склалася в регіоні та наближених до нього територіях, або (за їх відсутності) за усередненими показниками, рекомендованими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері будівництва, містобудування та архітектури, з відповідною вартістю зазначених робіт, що планується виконувати із застосуванням ручного труда чи наявних у підрядній організації машин та механізмів. Розрахунками, проведеними для зазначеного співставлення, враховуються також загальновиробничі та адміністративні витрати, а також прибуток.

У випадку, якщо обґрунтовані витрати підрядника, спричинені зміною умов виконання робіт, перевищують відповідну нормативно-розрахункову вартість робіт, підрядник може вносити пропозицію щодо розроблення та затвердження індивідуальних ресурсних елементних кошторисних норм в складі проектної документації.

**6.2.2** Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів у складі прямих витрат при взаєморозрахунках за обсяги виконаних робіт визначається на підставі фізичних обсягів виконаних робіт, нормативного часу роботи машин та вартості експлуатації машин за одиницю часу їх застосування (машино-година), передбаченої в договірній ціні.

**6.2.3** Вартість експлуатації будівельних машин та механізмів за одиницю часу їх застосування (машино-година) може уточнюватися відповідно до умов, передбачених договором.

### **6.3 Вартість матеріалів, виробів та конструкцій**

**6.3.1** Поточні ціни на матеріальні ресурси приймаються за обґрунтованими, як правило, найменшими (при всіх рівних характеристиках) цінами на підставі проведеного претендентом (підрядником) аналізу цін на ринку будівельних матеріалів в регіоні.

**6.3.1.1** Витрати з транспортування матеріальних ресурсів розраховуються на підставі їх нормативної кількості, відстані перевезень та чинних тарифів.

Якщо перевезення планується здійснювати власними транспортними засобами підрядника, витрати з транспортування матеріальних ресурсів визначаються на підставі розрахунків вартості перевезень за 1 тонну на необхідну відстань відповідними транспортними засобами, складених з використанням ДСТУ-Н Б Д.1.1-9. Загальновиробничі та адміністративні витрати, а також прибуток враховуються в ціні пропозиції учасника конкурсних торгів, договірній ціні в цілому по об'єкту будівництва і обчислюються з урахуванням трудовитрат робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні власного автомобільного транспорту, відповідно до положень ДСТУ-Н Б Д.1.1-3.

**6.3.1.2** Заготівельно-складські витрати розраховуються виходячи з відповідних статей цих витрат та обсягів матеріальних ресурсів, які зберігаються на складах та застосовуються безпосередньо на об'єкті будівництва, потужності організації та обсягів робіт по цьому об'єкту будівництва або за домовленістю сторін за усередненими відсотковими показниками, передбаченими в інвесторській кошторисній документації, що обумовлюється договором.

**6.3.1.3** Якщо для виконання будівельних робіт підрядник планує виготовлення власними силами окремих будівельних матеріалів, виробів і конструкцій на другорядних виробництвах, що є в його структурі, ціни на такі матеріальні ресурси приймаються за відповідними калькуляціями, затвердженими підрядною організацією в установленому порядку (за виробничою собівартістю). Прибуток враховується в ціні пропозиції учасника конкурсних торгів, договірній ціні в цілому по об'єкту будівництва і обчислюється з урахуванням трудовитрат структурного підрозділу підрядної організації - виготовлювача цих матеріальних ресурсів з урахуванням положень ДСТУ-Н Б Д.1.1-3.

При цьому відповідні ціни на такі матеріальні ресурси разом з прибутком не повинні перевищувати ціни інших виробників на ті ж самі ресурси, що склалися в регіоні.

6.3.1.4 Якщо внаслідок об'єктивних причин будь-які матеріали або вироби, передбачені державними ресурсними елементними кошторисними нормами, замінюються на інші, розробляються та затверджуються в установленому порядку індивідуальні ресурсні елементні кошторисні норми.

6.3.2 При розгляді ціни пропозиції учасника конкурсних торгів замовник, розглядаючи її складові, перевіряє обґрунтованість цін, що склалися в регіоні на відповідні матеріальні ресурси, які, як правило, приймаються найменшими при всіх рівних характеристиках.

6.3.3 Вартість матеріальних ресурсів у складі прямих витрат при проведенні розрахунків за обсяги виконаних робіт визначається на підставі виконаних обсягів робіт, нормативних витрат матеріальних ресурсів, визначених за ресурсними елементними кошторисними нормами, та їх вартості за договірною ціною.

6.3.4 Вартість матеріальних ресурсів уточнюється відповідно до умов, передбачених договором підряду.

# ДОДАТОК А

(довідковий)

## МІЖРОЗРЯДНІ КОЕФІЦІЄНТИ ПО РОЗРЯДАХ РОБІТ У БУДІВНИЦТВІ

Таблиця А.1

| Розряд робіт,<br>що виконуються | Коефіцієнт | Розряд робіт,<br>що виконуються | Коефіцієнт | Розряд робіт,<br>що виконуються | Коефіцієнт |
|---------------------------------|------------|---------------------------------|------------|---------------------------------|------------|
| 1,0                             | 1,0        | 3,4                             | 1,247      | 5,8                             | 1,746      |
| 1,1                             | 1,008      | 3,5                             | 1,263      | 5,9                             | 1,772      |
| 1,2                             | 1,016      | 3,6                             | 1,278      | 6,0                             | 1,797      |
| 1,3                             | 1,024      | 3,7                             | 1,293      | 6,1                             | 1,825      |
| 1,4                             | 1,032      | 3,8                             | 1,308      | 6,2                             | 1,853      |
| 1,5                             | 1,040      | 3,9                             | 1,324      | 6,3                             | 1,880      |
| 1,6                             | 1,048      | 4,0                             | 1,339      | 6,4                             | 1,908      |
| 1,7                             | 1,056      | 4,1                             | 1,359      | 6,5                             | 1,936      |
| 1,8                             | 1,064      | 4,2                             | 1,380      | 6,6                             | 1,964      |
| 1,9                             | 1,072      | 4,3                             | 1,400      | 6,7                             | 1,992      |
| 2,0                             | 1,080      | 4,4                             | 1,420      | 6,8                             | 2,019      |
| 2,1                             | 1,091      | 4,5                             | 1,441      | 6,9                             | 2,047      |
| 2,2                             | 1,101      | 4,6                             | 1,461      | 7,0                             | 2,075      |
| 2,3                             | 1,112      | 4,7                             | 1,481      | 7,1                             | 2,107      |
| 2,4                             | 1,122      | 4,8                             | 1,501      | 7,2                             | 2,139      |
| 2,5                             | 1,133      | 4,9                             | 1,522      | 7,3                             | 2,171      |
| 2,6                             | 1,144      | 5,0                             | 1,542      | 7,4                             | 2,203      |
| 2,7                             | 1,154      | 5,1                             | 1,568      | 7,5                             | 2,235      |
| 2,8                             | 1,165      | 5,2                             | 1,593      | 7,6                             | 2,266      |
| 2,9                             | 1,175      | 5,3                             | 1,619      | 7,7                             | 2,298      |
| 3,0                             | 1,186      | 5,4                             | 1,644      | 7,8                             | 2,330      |
| 3,1                             | 1,201      | 5,5                             | 1,670      | 7,9                             | 2,362      |
| 3,2                             | 1,217      | 5,6                             | 1,695      | 8,0                             | 2,394      |
| 3,3                             | 1,232      | 5,7                             | 1,721      |                                 |            |

## ДОДАТОК Б (довідковий)

### КОЕФІЦІЄНТИ ДО ВАРТОСТІ ЛЮДИНО-ГОДИНИ ЗАЛЕЖНО ВІД ТРИВАЛОСТІ РОБОЧОГО ТИЖНЯ ТА УМОВ ВИКОНАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ РОБІТ

**Б.1** Коефіцієнт, що враховує відношення тривалості робочого часу на рік при 40-годинному робочому тижні до тривалості робочого часу на рік при скороченій тривалості робочого тижня (Б.1):

$$K_{i-\text{трив.}} = \frac{П_{40-\text{год. трив.}}}{П_{i-\text{трив.}}} \quad . \quad (\text{Б.1})$$

де  $K_{i-\text{трив.}}$  - коефіцієнт, що враховує відношення тривалості

робочого часу на рік при 40-годинному робочому тижні до тривалості робочого часу на рік при скороченій тривалості робочого тижня;

$П_{40-\text{трив.}}$  - норма тривалості робочого часу на відповідний рік при 40-годинному робочому тижні, згідно з даними центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення;

$П_{i-\text{трив.}}$  - норма тривалості робочого часу на відповідний рік при скороченій тривалості робочого тижня, згідно з даними центрального органу виконавчої влади з формування та забезпечення реалізації державної політики у сферах зайнятості населення та трудової міграції, трудових відносин, соціального захисту, соціального обслуговування населення.

**Б.2** Для розрахунку заробітної плати на будівництві тунелів та метрополітенів до вартості людино-години відповідного розряду ланки робітників-будівельників і монтажників та ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів при звичайних умовах виконання робіт, застосовуються коефіцієнти:

- а) при закритому способі робіт, включаючи улаштування колії в тунелях, а також всі роботи після влаштування перекриття тунелів, станцій і вестибюлів метрополітену, що будуються відкритим способом, -1,80;
- б) при відкритому способі робіт, включаючи улаштування колії на поверхні, - 1,35;
- в) при виконанні робіт на шахтній поверхні - 1,23.

**Б.3** Для розрахунку заробітної плати на будівництві великих мостів (мости довжиною понад 100 м та автодорожні мости довжиною менше 100 м, але з прогонами понад 60 м), шляхопроводів та естакад довжиною понад 600 м, складність яких обґрунтовується проектною документацією, до вартості людино-години відповідного розряду ланки робітників-будівельників і монтажників та ланки робітників, зайнятих на керуванні та обслуговуванні будівельних машин і механізмів при звичайних умовах виконання робіт, застосовується коефіцієнт - 1,62

Цей коефіцієнт застосовується при визначенні вартості робіт, виконання яких безпосередньо пов'язане зі зведенням конструкцій мостів і не застосовується при визначенні вартості робіт будівництва допоміжних об'єктів, що можуть входити до складу проектної документації на будівництво мостів, зокрема, перенесення існуючих комунікацій, спорудження тимчасового насипу, спорудження технологічних доріг, виготовлення залізобетонних та сталевих конструкцій на виробничих базах підрядної організації тощо.

**ДОДАТОК В**  
**(довідковий)****СЕРЕДНІ ВІДСТАНІ ПЕРЕВЕЗЕНЬ**  
**БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, ВИРОБІВ І КОНСТРУКЦІЙ****Таблиця В.1**

| Місце розташування будови                 | Середня відстань,<br>км |
|-------------------------------------------|-------------------------|
| Міста                                     | 30                      |
| Сільська місцевість, селища міського типу | 80                      |

**ДОДАТОК Г**

(довідковий)

**УСЕРЕДНЕНІ ПОКАЗНИКИ  
ТРУДОМІСТКОСТІ ПРИ ПЕРЕВЕЗЕННІ 1 ТОННИ ҐРУНТУ ТА  
БУДІВЕЛЬНОГО СМІТТЯ АВТОМОБІЛЯМИ-САМОСКИДАМИ**

**Таблиця Г.1**

| Відстань,<br>км | Трудоміст-<br>кість,<br>люд.год/т | Відстань,<br>км | Трудоміст-<br>кість,<br>люд.год/т | Відстань,<br>км | Трудоміст-<br>кість,<br>люд.год/т |
|-----------------|-----------------------------------|-----------------|-----------------------------------|-----------------|-----------------------------------|
| 1               | 0,048                             | 18              | 0,263                             | 35              | 0,379                             |
| 2               | 0,061                             | 19              | 0,275                             | 36              | 0,385                             |
| 3               | 0,074                             | 20              | 0,287                             | 37              | 0,392                             |
| 4               | 0,086                             | 21              | 0,299                             | 38              | 0,398                             |
| 5               | 0,099                             | 22              | 0,311                             | 39              | 0,405                             |
| 6               | 0,111                             | 23              | 0,328                             | 40              | 0,411                             |
| 7               | 0,124                             | 24              | 0,340                             | 41              | 0,418                             |
| 8               | 0,136                             | 25              | 0,352                             | 42              | 0,425                             |
| 9               | 0,149                             | 26              | 0,363                             | 43              | 0,432                             |
| 10              | 0,161                             | 27              | 0,375                             | 44              | 0,439                             |
| 11              | 0,174                             | 28              | 0,387                             | 45              | 0,446                             |
| 12              | 0,186                             | 29              | 0,399                             | 46              | 0,453                             |
| 13              | 0,200                             | 30              | 0,411                             | 47              | 0,460                             |
| 14              | 0,212                             | 31              | 0,356                             | 48              | 0,467                             |
| 15              | 0,224                             | 32              | 0,362                             | 49              | 0,474                             |
| 16              | 0,236                             | 33              | 0,367                             | 50              | 0,481                             |
| 17              | 0,251                             | 34              | 0,373                             |                 |                                   |

Примітки:

1. Наведені в додатку показники трудовитрат при перевезенні ґрунту та будівельного сміття автомобілями-самоскидами використовуються при складанні інвесторської кошторисної документації
2. Вартість людино-години приймається за 3 розрядом.

**Код УКНД 91.010.20; 91.040.01**

**Ключові слова:** кошторисна документація, прямі витрати, заробітна плата, договірна ціна, взаєморозрахунки за обсяги виконаних робіт